

זכרון תורת משה

אכסניה לתורה וחסידות

יו"ל ע"י חבורת האברכים שע"י מרכז מוסדות לעלוב
מיסודו של כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זצוקללה"ה זיע"א
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

פרשת בלק – חקת בלק בחו"ל

י"ב תמוז תשפ"ג

גליון תתקט"ז

זמני כניסת ויציאת השבת

ר"ת	מוצ"ש	הדה"נ	
בני ברק	8:34	7:29	9:04
ירושלים	8:31	7:13	9:06
ח"כ בחו"ל	9:31	8:13	9:43

בריש פרשת בלק איתא שתחילה אמר השי"ת לבלעם "לא תלך עמהם לא תאור את העם כי ברוך הוא" (כב, יב) ולבסוף כשראה השי"ת שהוא עכ"ז כ"כ מתאוה לילך עמהם א"ל השי"ת "אם לקרוא לך באו האנשים לך אתם ואך את הדבר אשר אמר אליך אותו תדבר", ואז השכים בלעם לילך עמהם ותיכף "ויחר אף ה' כי הולך הוא", ושלה מלאך של רחמים למנוע אותו מליילך וליענש.

שיחת קודש

מפ"ק כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

על פרשיות חקת ובלק לבני חו"ל וארה"ק

למעשה כמושפט העכו"ם כנ"ל ואז תיכף נחשב לו שהלך וקילל ותיכף היה חייב מיתה ולכן א"ל המלאך "כי עתה אותך הרגתי ואותך החייתי", אבל השי"ת רחמיו על כל מעשיו ולכן שלח לו מלאך של רחמים שאפי' שכבר נתחייב מיתה, עכ"ז אם ישוב בו וישוב לכיתו וישוב

מדרכו הרעה תרתי משמע ישוב ויחיה לכן אחר "ויחר אף ה' כי הולך הוא" או "ויצא מלאך ה' לשטן לו" כמשפט עכו"ם אבל מדה טובה מרובה נלמד מכאן כמה בישראל כל רצון טוב חשוב קמי קודשא בריך הוא.

(וכדא' בזה"ק" לית רעותא טבא דאתעביד קמיה קודשא בריך הוא, ומלכותו ברצון קיבלו עליהם משה ובני ישראל ובהאי רצון אסתלק ואין קך דבר שעומד בפני הרצון ורומא ליבא בני חייתא דליבא ואז מדה טובה מרובה הקב"ה מצרפה למעשה ונותן סייעתא דשמיא שיהיה למעשה להפק הרצון לקיימו הלכה למעשה בתורה ויראת שמים ומידות טובות כמו שמבקשים ברה"ה ויה"כ הפק רצוני ותן שאלתי במדה טובה ישועה ורחמים אכיה"ר).

בסוף פרשת חקת מעשה מי מריבה שאמר השי"ת למשה ואהרן ודברתם אל הסלע ומשום שהכעיסוהו בני ישראל למשה רבינו ע"ה ובא לכלל כעס וממילא לכלל טעות והכה הסלע ויצאו מים רבים ואכן ותשת העדה ובעירם, אבל השי"ת א"ל יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ אשר נתתי להם.

והנה אנו אין לנו שום השגה ולא יכול להיות לנו שום השגה במשה ואהרן לא במצוותיהם אף לא במה שתוה"ק אומרת שהיו חטאיהם והלוואי שהיו מצוות שלנו בדרגא של עבירות שלהם.

וכמו שכבר היה מעשה בהה"ק רבי ברוך ממועזיבו זי"ע ששוחח פעם לפני החסידים ופז"א: יכול אדם להיות עובד ה' בעל מדריגה ובעל רוח"ק ועכ"ז אינו אלא איש חוטא ובעל עבירה, והחסידים שמעו כן תמהו כי הבינו שהוא מתכוין כלפי עצמו ולא הבינו איך הוא מכנה א"ע כחוטא ובעל עבירה משבחין הה"ק בפליאתם נענה לעומתם ואמר: אבל עכ"ז איני מוכן למכור העבירות שלי בעד המצוות שלכם, אז הבינו שמה שהוא קורא עבירה הוא עניינים דקים שאין לנו בהם שום השגה ועם צדיקים הקב"ה מודקדק כחוט השערה ואין לנו שום השגה בענייניהם שהיו כולם קודש ולשם שמים, אבל מאחר שבתוה"ק החשיב זה השי"ת לחטא הגם שהיו עניינים של עבודה גבוהה...וכנ"ל

לכן י"ל שהנה בתוה"ק אי' פשטים עד אין סוף ולכן י"ל הענין שם שוודאי גם ההכאה שעשה משה היתה עבודת קודש ומצוה, והראי' שסוף דבר יצאו מים רבים ע"י זו ההכאה ואילו היה זה עבירה לא היו יוצאים מים רבים המשך בעמ' ב'.

פתגמי קדיש
מכ"ק מרן רבינו שליט"א
על ב' האוה"ח הק' זי"ע

ביומא דהילולא של צדיק אזי נעשה שמחה בעולמות העליונים, הצדיק מתעלה מעלה מעלה, ולכן נקרא הילולא מלשון חתונה דיום זה כחתונה של הצדיק, ובחתונה, סדר העולם הוא שאין עושים חשבונות, אלא כולם כאחד באהור וריעות בשמחה ובששון, העשיר והעני, וקטן כגדול כולם מקבלים מכל טוב כחתונה זו, כן הדבר הזה ביומא דהילולא של הצדיק נשפע ממרום שמחה גדולה, ומידה טובה מרובה שבשמחתו של הצדיק נשפע ממרום כל טוב ברו"ג, כל אחד את אשר יחסר לו, וגם ביום זה הוא זמן מיוחד ומסוגל לשוב בתשובה שלימה לפני אדון כל, דהרי מיתת צדיקים מכפרת, לכן יומא דהילולא דיליה הוי עיצומו של יום מכפר,

ובפרט ביומא דהילולא של רביה"ק בעל האור החיים זיעוב"י שביום זה נשפע משמי מעל כל ההשפעות בגו"ר, אשר יומא דהילולא דיליה כידוע בפרט לבני ארץ ישראל, שמקום קבורתו נהפך לתל תלפיות ואלפים ורבבות מתכנשים לציון המצוינת השוכנת מול מקום המקדש בהר הזיתים אשר בעיה"ק ירושלים ת"ו, וזכותו של בעל אור החיים הק' מגין לכל העולם כולו.

בעל הילולא הק' מי ידמה לו ומי ישוה לו, וכידוע מהרה"ק מרן הבעש"ט הק' זיע"א שרצה להגיע לארה"ק לפגוש את בעל האור החיים הק', יען כי אמר עליו מרן הבעש"ט הק' אשר נשמת האוהה"ק נשמת רוח דוד דאצילות, ונשמת מרן הבעש"ט הק' הוא נפש דוד דאצילות, והיה רוצה שיתקשרו ביחד נפש ורוח דוד, ויתגלה הנשמה והיה דאצילות ותהיה הגאולה אמיתית,

וכידוע ההמשך שמן השמים לא הסכימו לכך ומנעו את מרן הבעש"ט הק' מלבוא לארץ ישראל (עיין בספר נתיב מצותיך מהרה"ק מקאמארא נתיב אמונה, שביל ראשון).

אבל כעת שכבר עברו עלינו כמה מאות שנים, ועדיין לא נושענו, וכולי עלמא מודי שכבר הגיע זמן של תיקון השלם.

יעזור הקב"ה שכל התפילות ביום זה יתקבלו לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

אלא שעיקר היה שם איזה טעות שלהם היה זה נחשב כחטא, והענין שהנה בתחילה א"ל השי"ת קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך

שיחת קודש המשך מעמ' א'

בסלע ולא רק כדי לנהוג נשיאותו ברמה. ולכן כשלא הוציא ע"י דיבור שב והכה בו עד שיצאו מים רבים, ולכן אמנם יצאו לו מים כי היתה ההכאה מחלקי מצוה שלו שהרי כתב רש"י הק' שתחילה דיבר אל הסלע אלא שלא יצאו מים כי לא דיבר אל הסלע הנכון שהתערב בין שאר הסלעים ולכן אמר א"כ שמא יש להכות והכה.

והענין שידוע מצדיקים דבעת שעסקו בתומ"צ אז מרוב התלהבותם זרקו גופם לכל עבר והיכו פניהם והטיחו ראשם בכתלים. וכמוספר מהה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב ז"ע שיכול היה להפוך השולחן שעליו ערך שוה"ט מרוב התלהבות. ומעין שכ' בגמ' ובתנחומא על רבי עקיבא בעת תפילתו אדם מניחו בזוית זו ומוצאו בזוית אחרת מרוב כריעות והשתחויות, וכדאי' בספח"ק נועם אלימלך שאלו הצדיקים מכים עצמם הכתלים מרוב התלהבותם כי חולת אהבה אני, וממילא אף משה רבינו ע"ה עם אהרן אחיו כאן הלכו תחילה לעשות רצונו ית"ש לדבר אל הסלע ועסקו בזה ברוב כוונות ויחודים להשפיע על ישראל שפע טוב ע"י תוקף אמונה 'האמנתי כי אדבר' שכוחו רב מאוד שבדיבור ברא השי"ת את העולם. ולכן בתחילה דיברו אל הסלע והגם שלא נתן מימיו ולא דיברו אל הסלע הנכון בכל זאת היתה להם תחילת העבודה לעשות רצון השי"ת לדבר לסלע להשפיע חסדים ואמונה לישראל, ולכן אז תיכף כבר בא משה רבינו ע"ה לכוז התלהבות שהיה מטפח ומכה בידיו ולכן אגב הכאות אלו גם הכה את הסלע, ואמנם כל זה הוא משום שהכעיסוהו בני' ובא לכלל כעס ולכלל טעות ושוב לא עצר עצמו והכה בסלע ואז יצאו מים מעטים ובהכאה שניה מים רבים וישת העדה ובעירם ולכן יצאו עיד' מים כי הכאה ראשונה היתה מכוח התלהבות של הדיבור א"כ היא מחלקי מצוה של דיבור, וכן שהכה שוב ע"י שסבר שזהו רצונו ית"ש שאם לא יועיל דיבור אז יכה ולכן היה בכוח זה להוציא מים כי היה זה לש"ש וכנ"ל שהלוואי שהיו מצוות שלי כעבירות שלהם. וזהו שכתוב בתורה"ק שהכה פעמיים הן לסבר לנו האוזן כמה גדולה התלהבותו בהלכו לקיים רצון ומצות ה' שלא הכה פ"א אלא פעמיים והן להורות לנו שעשה זה מגודל אהבת ה' ואהבת ישראל שבערה בלבו כאשר בעצמותיו כדמצינו בתורה"ק שקרא השי"ת לאברהם אע"ה בכפילות קריאת שמו פעמיים אברהם אברהם ופי' רש"י מחז"ל הק' שהוא לשון חיבה, כמו"כ כאן סיפרה לנו תורה"ק שהכה פעמיים לרמוז שהיה זה מגודל אהבת השי"ת וישראל שבערה בו באש ולכן עיד' יצאו מים להשקות צמאי חסדך מנהר היוצא מעדן וזכותם יגן עלינו ועכ"א אויף אייביג.

אמרות יקרות על הפרשה מרבינו האוה"ח הק' ז"ע

וירא בלק בן ציפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי: קשה היה צריך לומר "ושמעו בלק", ולמה אמר לשון ראיה. ועוד קשה למה הזכיר שמו של אביו "ציפור", ויש לפרש עפ"י מה דאיתא בזוה"ק, דבלק היה מכשף גדול, והיה עושה כשפים ע"י הציפור הנקרא בשם "ידוע", שהיה רואה על ידו כל העתידות, וא"כ יל"פ דבלק ראה בכשפים של אותו ציפור את כל מה שעשה ישראל לאמורי, אפי' קודם שזה אירע והרי נעשה לו הציפור, כמו אב לבנו, שהוא מלמדו ומדריכו, והוה הפ' וירא בלק ע"י הציפור, שבלק היה כבנו.

ויגר מואב מפני האב ויגורו מפני בני ישראל: קשה כפל הדברים "ויגר", ו"יוקוצו", וגם מהו שינוי הלשון "העם" בני ישראל, ויש לפרש דהם פחדו מהם ב' סוגי פחדים, הא' פחד גשמי כי העם היה רב ועצום, והב' פחד רוחני, שאין להם עצה בדרך הטבע שישכרו עמים וחזקים נגדם, והטעם כיון שהם "בני ישראל" שאין נצחונם כפי הטבע אלא בנס ופלא.

ויקם בלעם בבוקר ויאמר אל שרי בלק לכו אל ארצכם וגו': קשה מה כוונת התורה להדגיש שזה היה בבוקר, ויש לפרש דנתכוין הכתוב לגנות את בלעם בב' אופנים,

הא': ששלחם מיד בבוקר, כדי שימהר לשלוח אחרים נכבדים,

הב': להודיע צרות עינו, שמהר לשלחם קודם זמן הסעודה, כדי שלא יצטרך לתת להם אוכל, כי זה הרשע הוא מקור הצרות עין (וכתוב רבינו בהמשך הפרשה "וכל מה דאפשר לדרוש לגנאי בבלק דרשינ").

ויהי בבוקר ויקח בלק את בלעם ויעלהו במוט: קשה מה הפ' "ויקח" בלק, ויש לפרש, דהנה בלעם היה חגור ברגלו, ועפ"י דרך הטבע מי שהוא חגור, קשה לו לילך הרבה מיד בבוקר, ובפרט לעלות להר,

ולכן מספרת התורה שבלק היה לוקח את בלעם בידו, והיה סומך ותומך בו שיכול לעלות להר.

ויש לפרש ב' טעמים למה עשה זאת דוקא בבוקר: א. עפ"י מה שאמרו בגמ' הדקב"ה זועם רגע א' בשלוש שעות ראשונות של היום, ולכן לקח את בלעם בבוקר שהוא היה יודע אותו הזמן.

ב. עפ"י מה שאמרו בזוה"ק דבלק היה עושה כשפים ע"י ציפור, ולכן חחר לעשות זאת בבוקר, שאז יצפצף הציפור כידוע, ויעלה בידם כשפיו.

ודם חללים ישתה: קשה מהו לשון "שתיה" שייך בהריגת הנפשות, ויש לפרש שעפ"י דרך הטבע, כשהאדם הורג הרבה אנשים אז נפשו חסה על דם הנשאים, אבל אצל אומות העולם, הדם של כלל ישראל נחשב אצלם כמו שאר משקים שהם שותים.

ולא ראה עמל בישראל: יש לפרש דהצדיקים ובני ישראל נקראים "ישראל" ואומרת התורה, שהצדיקים הגם שעושים מצוות וכל עסקם בתורה, אינם מרגישים שיש להם עמל, אלא אדרבה, כאדם המרויח, וכאדם המשתעשע בשעשועים, לרוב חשקם בתורה.

ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו: יש לפרש עפ"י המסופר בגמ' (ברכות ס"א ב') על רבי עקיבא שהיו סורקים בשור במסרקות של ברזל והיה מאריך ב"אחד" של שמע ישראל ויצאה נשמתו, וזהו פירוש הפסוק 'ה' אלוקיו עמו' שהיה מדבק נפשו בה' אלוקיו בתכלית החיבה, אפי' בזמן ש"תרועת מלך בו" - שדוקרים בגופו בחברות ומסרקות.

תמות נפשי מות ישרים: יש לפרש דנתכוין בלעם לומר שהיה מוכן לעשות תשובה ביום המיתה, ואז יטיב מעשיו, ומוסף רבינו ע"ז זל"ק: ראיתי רשעים שאמרו לי בפיוש כי אם היו יודעים שיחזרו בתשובה ותיכף ימותו, היו עושים, אלא שיוודעים שאינם יכולים לעמוד בתשובה זמן ארוך, רחמנא ליצלן.

כל עכבה לטובה - סיפורי התפילה של מנהל מפעל הדסה ספר הנה"צ רבי אלימלך ב"ר ד"ר מנחם מנשה ספי ראש מפעל גדול הנקרא המבורה השבתות: ככה וכמה ערים רב חבי ארה"ק, ולשם כך היה מתייק אוצר (מחסן) גדול ורוב ימים נבונה ג' קומות בהר טוב הסמוך ונראה לעיני בית שמש יצ"ו, גם יש לו שם חדר קטן הממשמש עמרו כמשרד לגולה את כל החשבונית וכל ענייני המשא ומתן, בו הוא יושב בכל יום החל מן השעה 11:00 בבוקר למשך כמה שעות. וזהו תחילת התפלה הקוראת כשהתחילו מציור ואיסור נסיעה ממקום למקום ומעיר לעיר, היה לו אישור מיוחד המתיר לו לנהר מכהא להתם מאחר שהוא עוסק באוכל נפש, ויהי אחרי הפסח הירושלמי שבו חשבו שיהיה עומדים להחיל "סגר" מיוחד על כמה שכונות בירושלים (קריה בעלזא, רומנוס וכו') לכלי וכלי לצאת משם למקומות אחרים ולהיכנס אליהם, מיד שלח"ש בקשה לתת לו לצאת משכונתו (רח' סחורצקין בירושלים) לנפיקו לעיני בית שמש, אבל משום מה לא עלתה בידו. בלתי בירירה החליט לצאת לדורו, אולם בתנועה למחסום עצר אותו השומר ולא הסכים להקשיב לדבריו, בעל פה חזר על עקבותיו, וכולו מלא פליאה גדולה, מה זאת עשה לי אלוקים, וברגע הקשיב השומר את לבו ותג עיני שלא כהוגן. כעבור זמן ממושך התקשרו אליו התפעלים שד"ר ובתחן וסיפורו לו בהתרגשות מרובה: את תורה לה אלווקך על שפענך מלבווא תהא כמדי יום יובימו, כי בפסע פתאום בשעה 12:00 נפל "שעשע" מאחר מפקדו דסדמן ג' קומות על אותו החדר הממשמש כמשרד (מחנה בעלזא, רומנוס וכו') לכלי וכלי לצאת משם למקומות אחרים תפילה ומכאן ה' המטבח נמחק החדר הלא האדמור רמנוס שד"ר פוליס, ואילו היה רש"י יושב שם כמנהגו מיד יום ביומו כבר לא היה מי שישיב שם למחרת. הרי יך רק כי לאדם רק עניי בשר, והוא הקטן ברעיון יושב ומכיר מן השמים רוצים 'לרע' לי, וקוב"ה מה אומר, אין רק רעה אלא טובה גדולה להצילך משערי מוות בדיקום אברים חל"ל... ההתייב ראה ישועה ה' כי טובא, ומה לך מתלונן.

על הצדיקים

לקט סיפורי פלא ומופת מזמנינו על הגה"ק רבינו חיים בן עטר זי"ע – וספרו 'אור החיים' הק' לרגל יומא דהילולא ט"ז תמוז (ה'תק"ג)

של צורה, תלמיד חכם מופלג וגבאי צדקה גדול שכל ימיו היו קודש לתורה וחסד, שמו היה ר' חיים ישראל הלטובסקי זצ"ל, מחשובי חסידי קרלין, ומי שאחר מיטתו הלך כ"ק מרן רבינו הרמ"מ זיע"א ואמר לכולם זו אבידה לתורה, התורה מתאבלת עכשיו.

זכה האיש והקים משפחה ענפה ומפוארת. חתנו הגדול היה האדמו"ר מפינסק קארלין זצ"ל, ב' 'אורחות אהרן'. בחצר חסידות פינסק קארלין ובעוד משפחות חסידות ירושלמיות, חיים היום הרבה לידים הנושאים את שמו של ר' חיים ישראל, אבל לא רבים יודעים ששמו המקורי של היהודי הגדול הזה היה ישראל, ואת השם חיים הוסיף לו אביו על שמו של האור החיים הקדוש וכך היה מעשה.

האבא, ר' יהושע העשיל הלטובסקי ישב בביתו ולגד עניו הלך בנו ישראל הקטן ודעך כמו נר. הרופא הגדול שבא לראות את הילד כבר היה מיואש לגמרי, מבחינתו, כך הפטיר ביבשות, ותכלו כבר להוריד את הילד הגוסס מהמיטה ולהניחו על הארץ כאילו מת כבר. מחלה השתוללה בירושלים של אז, ועשתה שמות בבית משפחת הלטובסקי, אחיו ואחיותיו של ישראל, כבר נפטרו וכעת ממתינים בחדרה ל'התפתחות' עם הילד הנותר לפליטה.

האבא, איש חסיד ותלמיד חכם מפורסם, לא איבד זמן, ותוך רגעים ספורים עמד על ציונו של האור החיים הקדוש בהר הזיתים. הוא נצמד אל הציון כולו רוטט מבכי, מבקש מהקדוש ברוך הוא בזכות הצדיק רפואה עבור בנו היחיד שנשאר לו עלי אדמות, ובלבו גמלה ההחלטה: אני מוסיף את שמו של הצדיק האור החיים הקדוש לשמו של בני, ואני גם מקבל על עצמי להגות מדי שבוע בתורתו של האור החיים הקדוש ויהיה זה לרפואה שלימה עבור בני. רפואה מעל דרך הטבע לבן המוטל גוסס כאבן שאין לה הופכין. ר' יהושע העשיל התנער ממקומו, והחיש פעמיים לכיוון הבית אותו עזב כשהוא עטוף בתוגה וביגון. הוא נכנס לתוך הבית ועניו נקרעו לרווחה.

ישראל, עכשיו כבר 'חיים ישראל', ישב על מיטתו וביקש מים. מאותו רגע התחולל שינוי מדהים במצב, הילד הלך והבריא, ולימים היה לצדיק המפורסם ובעל הצדקה רבי חיים ישראל הלטובסקי שהאיר את העולם בתורתו ובצדקותיו שחילק לעניי ירושלים.

סיפר הגאון רבי נטע פריינד מעשה שהיה ביהודי שהגיע לציון קדשו של רבנו הקדוש "אור החיים" להעתיק **המסד בעמ"ד**

הפקרת יוסף לשליטת בעלי חיים בתוך הבור, סתומים ואינם מובנים, אנה האר עיני שאזכה להבין את הדברים.

ככה כתב רבינו האור החיים הק' – "וישמע ראובן ויצילהו מידם". ידועה השאלה: והרי בבור היו נחשים ועקרבים? ומה הועיל ראובן בכך שהציל את יוסף מסכנה אחת והכניסו בסכנה אחרת? מסביר האור החיים הק', שחיות רעות אינן יכולות לפגוע באדם שלא התחייב מיתה לשמים, מה שאין כן אדם, שהוא בעל בחירה, יכול להרוג גם מי שלא התחייב מיתה. ובכך הציל ראובן את יוסף, שהצילו מאחיו שהם בעלי בחירה. לכאורה קשה להבין את דברי 'האור החיים' הללו. וכי בידו של אדם להרוג מכח בחירתו אפילו אדם חף מפשע, שאינו חייב מיתה (שמים)?

כשסיממתי את דבריי שבתי לבני ברק. עם הגיעי לשם נכנסתי לביהכ"נ 'דברי שיר', ושם בא לקראתי אברך חשוב ואמר לי (בלי שדברנו על כך לפני כן): רצונך לשמוע ביאור בדברי 'האור החיים' בפרשת וישב? (ציון שכאמור לעיל, היה זה בחודש תמוז).

הפתעתי הייתה גדולה עד מאד, וכמובן השבתי בחיוב. ואז אמר לי: אני ביקשתי מבעל הקהילות יעקב זצ"ל שיבאר לי את דבריו, ואמר לי שאמנם ברור שהכל בגזירת עליון ושאינו אדם נוקף אצבעו למטה אלא אם כן הכריזו על כך במלמעה. אולם עליו לדעת שלכל אחד יש 'תיק' בשמים, הכולל זכויות וחובות. ולעתים גם כשגמר עליו דין מיתה, אם אין עליו קיטרוג מיוחד, זכויות שונות שיש לו מבטלות את הגזירה. אבל כאשר הוא נמצא במצב של סיכון מיוחד, כגון כשעובר על יד קיר נטוי, נפתח עליו דיון מחדש, ואז כתוצאה מקיטרוג של שעת הסכנה יתכן שזכויותיו לא יעמדו לו ודינו יגזור למיתה.

לאור זה יובן, שלהיות נתון בידי בעל בחירה, זוהי שעת סכנה גדולה יותר מאשר להימצא בקירבת נחשים ועקרבים. כיון שלבעלי בחירה יש סיבות ורצון לפגוע בקרבנם, ולפיכך יצליחו להרוג למרות זכויותיו, כי הקטרוג יגרום לכך שלא יתחשבו בזכויותיו. אבל כשנופל בידי בעלי חיים, עדיין יעמדו לו זכויות, כי הסכנה פחות גדולה. לזה התכוון בעל 'האור החיים' הק'. עד כאן דבריו (משנתה של תורה).

בחדש ניסן שנת תשמ"ד נפטר בירושלים יהודי

סיפר ר"י "אור החיים" הגר"ר אלבז: לפני כמה שנים נמצא באחת מערי אירופה שלד של גופה באורך עשרה מטרים! הראו לי את התמונה, ממש "וגם ילדי הענק ראינו שם".

כשראינו את התמונה מזכרתי בסיפור שקרה עם ה"אור החיים" הקדוש זיע"א, שפעם אחת הגיע למקום שנקרא "בני משה". כתוב בספרים שהמקום הזה נמצא מעבר לנהר הסמבטיון, שכפי שמוכר בחז"ל (בראשית רבה יא) "ורה" בזעף – בכל ימות השבוע – אבנים ענקיות, ואין איש שיכול להתקרב אליו ורק בשבת הוא נח. כך שמיקומו המדויק של "בני משה" נסתר מידעת בני אדם.

ה"אור החיים" הקדוש הצליח באורח פלא להגיע לשם, וכשאחד מבני המקום ראה את ה"יצור קטן הממדים" הזה – נטלו והכניסו לכיסו...

במשך כל השנים לא הצטייר בדמיוני כיצד ניתן להכניס בן אדם לתוך כיס. אבל לאחר שראיתי את התמונה של השלד, עשרה מטרים אורכו, הצלחתי לדמיון שיצור כזה ענק מסוגל בהחלט להכניס לכיס יצור בגובה מטר וששים – שבעים...

המשך הסיפור היה, שכשנכנסו תושבי "בני משה" לבית הכנסת להתפלל, אותו אדם התנמנם, ואביו נגלה אליו בחלום, ואיים עליו: "הישמר לך ושמוך נפשך מאד! קדוש העולם נמצא בכיסך. הוצא אותו לאלתר וְנָהַג בּו כְּבַד מְלָכִים!"

הלה התעורר והוציא את ה"אור החיים" הקדוש מכיסו, ולאחר שביקש את מחילתו, המינו אותו בני המקום לשאת דרשה, ולומר להם דברי תורה ביום השבת.

למחרת בבוקר, ביום ראשון, ליוו אותו והראו לו את הדרך לצאת מהמקום הזה החוצה, וגם זה בדרך נס.

הילולא דצדיקא

י"א תמוז – רבי צבי הירש מזידיטשוב תל' החה"ח מלובלין ב"ר יצחק מסאפרין (תקצ"א)
 רבי יצחק חיות מפראג ב"ר אברהם משה ב' פחד ושיח יצחק ועיד (שמ"ה)
 רבי אהרן דמשק מקראקא ב"ר יוסף אבני קודש (תת"ף)
 רבי אהרן משה ב"ר יעקב טויבש אב"ד יאסי ברומניה
 ר' קרני ראם ושו"ת תועפות ראם (תרי"ב) רבי שלמה חיים מבלובלין ב"ר יעקב פרלוב מנובומונסק (תש"ג)
 רבי יהודה לייב צירלון הי"ד אב"ד קושינב (תש"א)
 נעקש"ש רבי אלחנן מונס ב"ר נפתלי בינינש וסרמן ב' קובץ שיעורים, ורבי יהודה לייב צירלון אב"ד קושינב וחבל בסריביה הי"ד (תש"א)

י"ב תמוז – רבינו יעקב ב' ארבעת הסודים ופי' הסוד עה"ת בן רבינו אשר – הרא"ש (ה' ק"ח)
 רבי יוסף הכהן הולנדר מאמסאטא תל' הד"ח מצאנז ב"ר שמואל (תרפ"ב)
 רבי מנחם מענדל שיק מסיקא ב' יעקב (תרפ"ח)
 רבי בן ציון הלפרעט אב"ד נאנאש – אפסי אויף (תרע"ט)
 רבי משה אהרן אב"ד ברעזוא. רבי אברהם חיים מאסקאוויטש הי"ד מהר"ן ב"ר משה לייב משאץ (תש"א)
 רבי אליהו ברוך קמאי ר"י מיר (תרע"ז)
 רבי משה רבקה"ש ב"ר נפתלי סופר מוילנא ב' באר הגולה (תל"ב)
 רבי חיים הכהן רפפורט מלובז ב"ר שמחה מלובלין ב' שו"ת רבינו חיים כהן ועוד (תקל"א)

י"ג תמוז רבי ארי' לייב ב"ר מרדכי הלוי אפשטיין ב' הפרדס (תקל"ה)
 רבי בנימין וואלק ראזנבערג ב"ר ולמן – אמתחות בנימין (תקל"ג)
 רבי מרדכי ראזנבערג מאנטור וטערעזעל תל' הד"ח מצאנז רצ"ה מליסקא ועיד ב"ר שאול (תרל"ה)
 רבי יצחק לייב מדראהביטש ב"ר אברהם שמואל בנימין – הכנת סופר (תרס"ז)
 רבי יוסף ס"ל בעלעזר אב"ד בעלעזר ב"ר שמעון חיים (תרפ"ה)
 רבי מרדכי מקרעמעין ב"ר יהואל מיכל מלאטשטוב (תקפ"ב)
 רבי דוד טווערסקי ב"ר מנחם נחום מדראהביטש ויוקא (תשי"ז)
 ר' נח ישראל מבלטימוב (תשמ"ז)
 רבי יוסף די סרנאי – מהרה"ש ב"ר משה (שצ"ט)

ט"ז תמוז רבי שמואל הכהן שאטין מהרש"ש ר"י ב"ר יוסף יוסף (תע"ט)
 רבי פינחס שפיא ב"ר משה מסלאוויטא – ב"ר צ"צ כתב היא"צ ב"ר חשון (תרנ"ד)
 רבי יצחק אייזיק ראזנבערג מוויטשקא [מלפנים אב"ד וואטקוביץ] ב"ר איתמר מנדבורא (תש"ט)
 – רבינו חיים ב"ר משה ו' עטר ב' האור החיים וראשון לציון חק (תק"א)
 רבי אריה לייב ב"ר אשר ב' שאנת אריה ממזיץ (תקמ"ה וי"א תקס"ה)
 רבי אליעזר מדייטש ב"ר אלימלך מרזיטק ב' משנה למלך (תרע"ז)
 רבי ארי' לייבוש האלברשטאט מנטאריניגראד דין בפשעמישיל ב"ר שמחה, אבי הד"ח מצאנז (תקצ"א)
 רבי יעקב משה סאפרין ב"ר אליעזר צבי מקאמאראט (תרפ"ט)
 רבי מנשה איינשטיין ב"ר דב בעריש מווערציק האלפי מנשה עה"ת וחתן עטרת משה מדר' יקוב (תרצ"ד)
 רבי עמרם בלוי ב"ר שלמה יצחק (תשל"ד)
 רבי דוד משה ב"ר אליעזר ואב רוננבוים מקרעטשניף החובות (תשכ"ט)
 – רבי אברהם יהושע השל ב"ר יצחק מאיר מקופישניץ (תשכ"ז)
 רבי אברהם ב"ר יהודה לייב – משכיל לאיתן (תרח"ה) רבי צבי יהודה סגל הודיץ ב"ר משה שמעון אב"ד באניא (תרנ"א)

ט"ח תמוז רבי יוסף ב"ר מרדכי לייב וואלד אב"ד העלמען תל' הד"ח מצאנז וקול ארי' ממאד (תרס"ז)
 – רבי יצחק ב"ר יהודה הכהן רפפורט ב' בתי כהונה (תקס"ה)
 רבי יהודה מטוילטילת הי"ד בן רבינו אשר – הרא"ש (ק"א)
 רבי יצחק ב"ר יהודה הכהן ראפפורט – בתי כהונה (תקס"ה)
 רבי משה אפרים אשכנזי מנסעניץ וקאליש ב"ר מרדכי – תל קדושת לוי ורמ"ל מסאטוב (תקצ"א)
 רבי חיים צבי ב"ר דוד יהודה מאנהיימער מאונגאר ב' עין וברדולח ותל' החת"ס (תרמ"ז)
 רבי יצחק צבי בערענפעלד אב"ד חוג החת"ס ב"ר שמואל יהודה הי"ד – סופר המלך (תשל"ה)
 רבי מרדכי אריה לייב ווינקלער אב"ד מאדא – חותן מהר"ץ דושינסקאי (תרצ"ב)
 רבי עזריאל באדנער רב ומו"צ דק"ק ביסריץ – תל' הדברי יחזקאל משינאווא (תרצ"ג)
 רבי יעקב יוסף ב"ר יצחק אייזיק הרמן ב' הכל לאדון הכל (תשכ"ז)
 – רבי שמואל הכהן שאטין מדרמשיטט ב' יוסף זינבא כהן ב' חס הישועות (תע"ט)
 רבי דוד ב"ר יצחק הלוי – אחיו האור פני משה מפשעווערסק (תשכ"ב)
 רבי משה לוי מטולטשוא צפת ב"ר אשר אשכנזי חותן הייטב לב (תרס"ז)
 רבי יהודה דוד מילר עה"ל אב"ד סלאנווא ב"ר משה – אפיקי יהודה (תקפ"ו)
 רבי יעקב אריה ב"ר שלמה מדראדימין (תרל"ד)
 רבי אברהם ממויעקס – משכיל לאיתן ונחל איתן על הרמב"ם (תרח"ה)
 רבי אברהם יהושע העשיל טווערסקי מטשדנוב ב"ר מרדכי מליעב (תרע"ה)

יפה שעה אחת בתורה ומצוות ומעש"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב (אבות ד, יז), ובכדי לסבר את האוזן כמה השכר על אמן אחד שעונה בעוה"ז, ובדרך משל באחד שהציע לחבירו עבור יום של עבודה רבה ומפרכת ומשברת גופו של אדם, ובשכר זאת יתוגמל במיליון דולר, הרי בוודאי יסכים, ואם ישאלו אותו האם הוא רוצה איזהו שותף שיעזור לו בעבודה יענה ויאמר בשום אין אופן, בכדי שרק הוא יהנה מתשלום גמול הלזו. ולהבדיל אלף אלפי הבדלות אין ערוך שכר מצוה עבור פ"א של עניית אמן בכוונה, מצוה שבאה לו ללא טרחא ועזר, עאכו"כ שכר מצוות שקיים לא בניקל לפום צערא אגרא.

וזה הטעם של שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, כמובא בספ"ק ששום דבר גשמי לא מספיק עבור איזה מצוה קלה שעשה בימי חייו, ואפי' כל חללא דעלמא מלא בכסף וזהב ג"כ אין לו שום ערך עבור שכר המצוה שענה פעם אחת אמן וכדו, ושכר גשמי עבור מצוה הוא כדוגמת שאם יאמר אדם לחבירו שיעבוד באיזה עבודה רבה במשך כל היום, ובשכר זאת ישלם לו שק מלא אשפה, כך נראה שכר שמיית עבור מצוה.

שכר הרוחני של המצוה ג"כ ליכא בהאי עלמא, דמרוכ תענוג רוחני שיהיה לו גאון היה מבקש השכר, היה משתוקק לקירבת אלוקים והיה מתבטל לגמרי מציאותו, ורק לתעוד לבוא נאמר "או תתענג על ה'".

וכן כל דבר השיך ללעתידי לבוא אין בכוח האנושי לסבול זאת בהאי עלמא, ולכן במתן תורה פרחא נשמתן ששמעו את קולו בקודש, וכן היה במלחמת סנחריב ששמעו שירת המלאכים וי"א שירת השמש פרחא נשמתן, וכך מובא בספ"ק "ראשית חכמה" על ענין שירת השמש ויצירתה לארץ וז"ל: "והעיד לי מי ששמע וראה אנשים שהלכו לארץ הורו לראות מקום יציאת החמה וזרחתה ב' הלכו וא' חזר אלם הא' שנתקרב הרבה לשמוע ניגון קול החמה מת הא' נתאלם, עיי"ש. ע"כ.

הרי לך דכל ענין רוחני דלמעלה שאין לה בכלל שייכות לעוה"ז, לא רק שאינה מועלת לאדם אלא אפי' מויקה היא לו, משום דגוף החומרי אינו סובל דבר קדושה, ומה שקדושה וזך ביותר היא מנוגד לחומר, ועי"ז ניוזק רח"ל, וזה ענין שירת השמש דברי שבעוה"ז, ובכ"ז אינו כבוד אנושי לסבול נעימות הקול, עאכו"כ שירת המלאכים וכן הלאה.

והנה כל ענין ההסתרה בעוה"ז יש בה גם נקודת חסד מאת ה', דאם היה גילוי רב ועצום ללא שום גבול ותכלית והסתר, לא היה בכוח האנושי לשאת אותו הגילוי והשפע ממרום והיה מתבטל לגמרי מרוב תענוג רוחני, לכן עשה הקב"ה בחינת הסתר, ועי"ז יהיה בכוח האדם לסובלה (ועיין בתורה אור לבעל התנאי קדישא פ' לך עה"פ אנכי מן לך, ועיין מגן אברהם עיי"ש).

וידוע מהרה"ק בעל ה"ישמח משה" זי"ע שביקש מהקב"ה שיושפע לו ממרום ירא"ש של הרמב"ם זי"ע ונענה על כך, ומאותו רגע שקיבל משמיא מתנה גדולה זו, נתקף ביראה עליאה ועצומה עד אין לשער ולא היה יכול לסבול זאת, לכן ביקש מהקב"ה שיטול ממנו זאת, ע"כ.

וזה כני"ל שע"י ההסתרה יש את הכוח להמשיך בעבודתו, ואם היה בלי הסתרה הרי לך דא"א בכך, ומי לנו גדול מוחש"מ זי"ע. "אבשר דער יראת שמים פון דער

דברי חזקו והתעוררות לימי בין הזמנים לבני חי"ל לרגל יציאתם להרים

הייליגער זיסער רמב"ם זי"ע ראשונים כמלאכים.

ומסופר על הרמב"ם זי"ע שלפני תקיעת שופר עת חשב בדעתו מי המצווה, ומה הוא מצווה, ולמי הוא מצווה, היה נופל עליו יראה עצומה שמחמתו לא יכל להמשיך בעבודת הקודש, עד שבנו הרה"ק רבי אברהם זי"ע ניגש אליו ותפסו בידיים והוליכו לבימה מקום תקיעת שופר. ע"כ, אפס קצהו היראה של הרמב"ם.

אם ראשונים כמלאכים או כבנ"א ואם ראשונים כבנ"א אנו כחמורים ולא כחמורו של רבי פנחס בן יאיר (שבת קיב:), ופירוש הדברים הוא, כמו שאין לבנ"א שום שמץ של מושג אך נראה מלאך ומה דעתו וכוונתו וכו' וכו', כך אנו כלפי הראשונים כמלאכים שאין לבשר רדם שום דיעה והבנה על הראשונים, (וידוע מהרה"ק בעל ה"דברי חיים" מצאנו זי"ע שאמר שהקב"ה הוריד אש מן השמים הנקרא בשם אב"י, ושכן הוריד עוד אש מן השמים הנקרא בשם רבא, ע"כ), ואם ראשונים כבנ"א אנו כחמורים, פי' כשם שא"א לחמור להבין דרכי האדם ואין להם שום השגה בבנ"א, כך אנו כלפי הראשונים אם היו כבנ"א, ולא כחמורו של רפבי" שהיה בעל מדריגה אלא כסתם חמור ללא שום יחוס, אין לנו שום השגה כדורות הקודמים שלפנינו וזה עיקבתא דמשיחא שנתמעטו הדרות כ"כ.

יפה שעה אחת של קודת רוח בעוה"ז מכל חיי העוה"ז יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ז

השמחה שיש לאדם בעשיית המצוה וזכה על ידו לכל ההשגות והשפעות טובות, וכידוע מהרה"ק רבי חיים ויטאל זי"ע שאמר בשם רבו הק' רבינו האר"י זי"ע דזכה לכל השגותיו הנשגות ע"י שישמח שמחה גדולה בעשיית המצוות, ועי"ז זכה לשלימות בעבודת ה', ועי"ז שהשיג רבינו האר"י הק' השגות גדולות ונשגות במשנה זו של יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב, עי"ז זכה לשמחה של מצוה כאש קודש להבת שלהבת.

וכל אשר בשם ישראל יכונה, יכול להשיג השגות נשגות ע"י שמחה ובפרט שמחה של מצוה, באם ידע שאין לנו שיעור רק התורה הזאת, כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו (משלי ד, ב) ואין טוב אלא תורה (אבות פרק ו) ואין אמת אלא תורה (משלי כג) וזה תכלית חיותנו כי הם חיינו, חיים נצחיים לעד ולעולמי עולמים, ואין לנו על מי להישען אלא על אב"ט שבשמים, עי"ז מחשבות אלו תמיד אזי יכנס בלבו שמחה גדולה שמחת קודש בטוב לבב מרוב כל בקים התומ"צ.

מאי דהוה הוה מכאן ואילך חושבנא, שכאו"א לפי השגתו יקבל על עצמו הן בהתמדת התומ"צ והן בתפילה בהתלהבות קדושה, וכל הקובע מקום לתפילתו אלוקי אברהם בעזרו (ברכות ו) ובמקום רינה שם תהא תפילה (ברכות ו). הרי לנו תורה ותפילה עולים בקנה אחד.

דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזולזלים בהם (שם ו), לכן צריך התחזקות גדולה בשעת התפילה יתפלל בשמחה בכוונה ובהשתפכות הנפש מתוך הסיודו מתחילת התפילה ועד סופו, על הסדר שתיקנו לנו אנשי כנה"ג, דהיינו ברכת התורה וברכת השחר, קרבנות ופסוד"ו וכו' וכו', וכן צריך להתרגל עוד מנעוריו לבטאות המילים בשלימות, דיש הרבה שלקויים בענין

זה (ובפרט כאן בחו"ל) וכל זה משום דבעצירתם לא שמו דגש מיוחד על זה, וכשמתרגל בענין זה אז הרגל נעשה טבע ואפי' כשיתפלל בזריות או ג"כ יוציא המילים בשלימות.

שתיקה יפה בשעת התפילה

ודיבור באמצע התפילה ח"ו, אינו ענין של מנהג אלא הלכה מפורשת בשו"ע שאסור לדבר בשעת התפילה "ווערין בוי", וענין זה צריך חזוק גדול בכל בתי מדרשינו הן בחו"ל והן בארה"ק, שלא לדבר ח"ו בשעת התפילה וקדיש וקריה"ת, ובאם רואה את חבירו מדבר בשעת התפילה צריך לגעור בו, לכן צריך להרגיל את עצמו כאן בבית"ד בפרט ובכל בתי מדרשות שלא ידבר בשעת התפילה וקריה"ת, ושכ"א אישומר הן על עצמו והן על חבירו הן בחו"ל והן בארה"ק, שלא לדבר בשעת התפילה.

כידוע מצדיקים שאמרו שכל עיכוב הגאולה הוא בשביל הדיבור בשעת התפילה שלא נתקן עדיין ענין זה, ואם היו כל כלל ישראל נזהרים בזה כבר מזמן היו נגאולים.

וזאת למודעי שאכן בבית המדרש וכן בבית המדרש בארה"ק חל איסור חמור, כמובא (שולחן ערוך סעיף נא סימן ד) שלא לדבר בשעת התפילה מרישא ועד ספא לא בקדישים ולא בשעת קריאת התורה, זכור ואל תשכח, ואיש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק.

יה"ר שנוכח לתורה ותפילה מתוך שמחה ושלמות הנפש והיות קדושה, ושנוכח לתורה ותפילה בשלימות, יקרה מפז ומפנינים, ולפום צערא אגרא כנ"ל,

ועי"ז נוכח לשמחה אמיתית ולעלות במעלות התורה והיראה ולשמחת התורה ומצוות וכל הישועות בגו"ר, שגשמע ונתבשר בבשורות טובות, ישועות שלימות, שמחות השלימות, ובריאות השלימות, ולשמירה עליונה און פועל"ן אלעס גוטס, ושנוכח לימים אלו בין המצרים שיתחפכו לששון ולשמחה ולבנין ביהמ"ק שוין יעצט אויף א זיסע אופן אויף אייביג. מפ"ק כ"ק מן רבינו שליט"א.

המשך מעמ' ג' - על הצדיקים

לישועה להיפקד בזרע של קיימא. ברגע מסוים הביזיקה כמן הארה שמימית בלבו של האיש והוא לחש: "ריבוננו של עולם, מקבל אנוכי על עצמי שאם אפקד בישועה ובן זכר ייוולד לי, אקרא שמו 'חיים' והוא יישא את שם הצדיק עליו כל ימיו עלי אדמות".

התחושה כי היתה זו שעת רחמים ועת רצון, הקלה את צעדיו בלכתו מן הציון הקדוש לביתו.

וכאשר חש כן היה, ולפקודת השנה נולד לו בן זכר למזל טוב. אלא שחודשים אחדים קודם לכן נפטר שיביה טובה סבו של האיש, ועתה התגוששו בלבו התגוששו שני השמות. ברור היה לו כי חייב הוא לקרוא את שם הרוך הנולד 'חיים', אך סבר להוסיף את השם 'דוד' כשמו של הסבא המנוח.

ספק היה בלבו, אם יקדים את חיים לדוד או להיפך, וגם בספק זה היה לו ספק ספיקא, אולי אסור לו לזכר בדבריו למחצה ועליו לתת את השם 'חיים' לבדו.

מתוך לבטוי שלא ידע לשית להם עצות בנפשו, קם האיש ונסע לתל אביב, למעון קדשו של הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע, וכאשר נכנס אל הקודש פנימה שח דברים כהווייתם ושאל הדרכה.

משסיים לשאלו, הזדעזע הרה"ק מבעלזא והשיב בחיל וברעדה: "ה'אור החיים' הקדוש היה מלאך! איך ניתן לצרף מלאך עם אדם בחדא מחתא?"... ויקרא שמו בשראל 'חיים'... זעוכי"א

אלה יעמדו על הברכה אשר נדבם לבם לנדב להוצאות העלון לזיכוי הרבים

גליון זה נודב והוקדש לעילוי נשמת

האשה החשובה מרת **רייצל ע"ה בת ר' צבי חיים ז"ל ביקעל**

נפטרה י"ג תמוז תשנ"ג ת. נ. צ. ב. ה. =

הונצח ע"י בנה ידידינו היקר והנעלה, שיבדל"א, מיקירי אנ"ש רודף צדקה וחסד

הרה"ח ר' **שמשתון ביקעל שליט"א** לייקוועד - ארה"ב

ברכת מזל טוב

הננו לברך לידידינו האברך היקר, אהוב וחביב ונערץ בפי כל, ומאיר פנים לכל אחד

הרה"ח ר' **יצחק גליק שליט"א** ולחתנו ידידינו האברך היקר מחשובי מתפללי ביהמ"ד

הרב **משה אהרן ווינטשאק שליט"א** להגל שמחת הולדת הנכדה - הבת יה"ר שייבו לרוב נחת ממנה ומכל יוצ"ח, אושר ועושר ושובע שמחת וכוט"ס.

לעילוי נשמת

הר"ר **מרדכי ברוך ז"ל ב"ר שלמה ז"ל נלב"ע ט"ז תמוז**

הונצח ע"י נכדו ידידינו היקר

הרב **חיים מאיר גייגר חי"ו**

הרב

בתפילה על האשה החשובה מרת **אלטע קטיל בת בלומא גיטל תחי'**

ברכת מזל טוב

הננו לברך לידידינו האברך היקר, אהוב וחביב ונערץ בפי כל, ומאיר פנים לכל אחד

הרה"ח ר' **יצחק גליק שליט"א** להגל שמחת נישואי בנו המופלג בתו"ש **צבי יהודה עב"ג במז"ט**.

יה"ר שיוזכה לרוב נחת מהם ומכל יוצ"ח, אושר ועושר ושובע שמחות וכוט"ס.